

I

(Rezolūcijas, ieteikumi un atzinumi)

ATZINUMI

EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJA

482. PLENĀRĀ SESIJA 2012. GADA 11. UN 12. JŪLIJĀ

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums par tematu “Stiprināt līdzdalības procesu un uzlabot vietējo pašvaldību, NVO un sociālo partneru iesaisti stratēģijas “Eiropa 2020” īstenošanā” (izpētes atzinums)

(2012/C 299/01)

Ziņotāja: **Heidi LOUGHEED**

Kipras republikas ministre darba lietu un sociālās apdrošināšanas jautājumos *Sotiroula Charalambous* kdze 2012. gada 18. aprīļa vēstulē nākamās prezidentvalsts Kipras vārdā lūdza Ekonomikas un sociālo lietu komiteju izstrādāt atzinumu par tematu

“Stiprināt līdzdalības procesu un uzlabot vietējo pašvaldību, NVO un sociālo partneru iesaisti stratēģijas “Eiropa 2020” īstenošanā”.

Par Komitejas dokumenta sagatavošanu atbildīgā Nodarbinātības, sociālo lietu un pilsoniskuma specializētā nodaļa savu atzinumu pieņēma 2012. gada 27. jūnijā.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja 482. plenārajā sesijā, kas notika 2012. gada 11. un 12. jūlijā (2012. gada 12. jūlija sēdē), vienprātīgi pieņēma šo atzinumu.

1. Ieteikumi

— EESK aicina Eiropas iestādes un valstu valdības atkārtoti paust politisku apņemšanos stratēģijas “Eiropa 2020” īstenošanā sadarboties ar visiem nozīmīgajiem partneriem (Eiropas Parlamentu, Reģionu komiteju, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju, valstu parlamentiem, reģionālajām un vietējām pašvaldībām, sociālajiem partneriem, organizēto pilsonisko sabiedrību, valstu ekonomikas un sociālo lietu padomēm un tām līdzīgām struktūrām, pilsētām un cita veida vietējām pašvaldībām).

— EESK aņemmas kļūt par Eiropas kontaktpunktu, lai popularizētu darbu, ko veic valstu ekonomikas un sociālo lietu padomes (ESP) un tām līdzīgas struktūras, kā arī valstu organizētās pilsoniskās sabiedrības pārstāvji, un izveidot īpašu tiem paredzētu forumu, lai sekmētu to darbu saistībā ar stratēģijas “Eiropa 2020” īstenošanu.

— Raugoties no ilgtermiņa perspektīvas, EESK uzskata, ka Eiropas Savienībai vajadzētu izstrādāt ilgtermiņa redzējumu par ieinteresēto personu līdzdalības galīgo mērķi un pakāpeniski to attīstīt.

— Raugoties īstermiņa perspektīvā, EESK uzskata, ka vairākas nelielas izmaiņas varētu ievērojami ietekmēt progresu. Īpaši jānorāda, ka dalībvalstīm un Eiropas Komisijai steidzami būtu atkārtoti jāapsver līdzdalības procesu laika grafiks un procedūras, lai dotu iespēju patiesi iesaistīties un būt līdzatbildīgām visām ieinteresētajām personām.

2. Ievads

2.1 Nākamā prezidentvalsts Kipra 2012. gada 18. aprīlī nosūtīja Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai vēstuli, kurā tā lūdza Komiteju paust viedokli par to, kā stiprināt līdzdalības procesu un stratēģijas “Eiropa 2020” īstenošanā vairāk

iesaistīt vietējās pašvaldības, NVO un sociālos partnerus. Kipra ir iecerējusi šo jautājumu noteikt par vienu no prioritātēm savas prezidentūras darbā un Nodarbinātības, sociālās politikas, veselības un patērētāju tiesību aizsardzības padomes (EPSCO) neformālajā 2012. gada jūlija sanāksmē.

Tā kā Eiropas pusgads notiek jau trešo gadu, ir piemēroti analizēt līdzdalību stratēģijas “Eiropa 2020” īstenošanā un to, kā šo līdzdalību varētu uzlabot.

2.2 EESK ir izveidojusi stratēģijas “Eiropa 2020” koordinācijas komiteju, kuras uzdevums ir pārraudzīt darbu un pulcēt dalībvalstu ESP un tām līdzīgu struktūru pārstāvjus, lai dalītos pieredzē par to, kā uzlabot līdzdalību stratēģijas “Eiropa 2020” īstenošanā.

2.3 EESK loma stratēģijas “Eiropa 2020” īstenošanā tagad ir pilnībā atzīta⁽¹⁾, un Komiteja vēlas dalīties ar saviem ieteikumiem, kā uzlabot līdzdalību minētās stratēģijas īstenošanā un Eiropas pusgadā.

3. “Eiropa 2020” — jauna sistēma

3.1 Eiropas Savienību un tās iedzīvotājus ir skārusi nopietna ekonomikas un finanšu krīze, kas ir smagi ietekmējusi visu ES un tās iedzīvotājus. Daudzās dalībvalstīs stāvoklis ir īpaši saspringts, un saglabājas augsts bezdarba līmenis. Tāpēc EESK — kā tā norādījusi daudzos pēdējo triju gadu atzinumos — uzskata, ka stratēģija “Eiropa 2020” ir svarīgāka kā jebkad, jo tā ir visaptveroša reformu programma, kuras mērķis ir nodrošināt ilgtspējīgu izaugsmi un veidot daudz perspektīvāku Eiropas Savienību.

3.2 Stratēģija “Eiropa 2020” gudrai, ilgtspējīgai un iekļaujošai izaugsmei ir izaugsmes stratēģija, kurā ir izvirzīti mērķi nozīmīgākajās politikas jomās ES un valstu līmenī. Tā ir ļoti plaša, un tās vispārējais mērķis ir atbalstīt gudru, ilgtspējīgu un iekļaujošu izaugsmi un pievērsties norisēm inovācijā, pētniecībā un izstrādē, klimata pārmaiņu, enerģijas, nodarbinātības, rūpniecības politikas un teritoriālās kohēzijas jomā, kā arī risināt ar nabadzības samazināšanu, kohēzijas politiku un daudzām citām jomām saistītus jautājumus.

3.3 Stratēģijas “Eiropa 2020” pārvaldības mērķis ir apvienot Eiropas, valstu un kopīgo kompetenci vienā vairākslāņu sistēmā, tādējādi palīdzot stiprināt Eiropas integrācijas padziļināšanas leģitimitāti. Salīdzinājumā ar Lisabonas stratēģiju, stratēģijā “Eiropa 2020” ir iekļautas savstarpēji saistītas pamatiniciatīvas, kuru mērķis ir īpaši pievērsties nozīmīgām tematiskām jomām, prioritātēm, stratēģiskiem mērķiem un tos atbalstīt; turklāt

stratēģijā ir paredzēta pastiprināta un stingra uzraudzības sistēma, kas dod iespēju kritiski novērtēt attīstību (vai tās trūkumu) valsts līmenī.

3.4 Salīdzinājumā ar Lisabonas stratēģiju, ziņošanas mehānisms ir atšķirīgs ne tikai tāpēc, ka tas ir daudz koncentrētāks, bet arī tāpēc, ka tagad tas ir saskaņots ar procesiem, kas paredzēti jaunajās un uzlabotajās ekonomikas pārvaldības sistēmās, — piemēram, Stabilitātes un konverģences programma un valstu reformu programmas tiek iesniegtas Eiropas Komisijai vienlaikus, un to kopīga analīze sniedz pilnīgāku pārskatu par to, ko dalībvalstis ir sasniegušas un ko iecerējušas sasniegt.

3.5 Procesa pārmaiņas vispirms bija uzsvērtas pašā stratēģijā “Eiropa 2020”, kur skaidri bija norādīts, ka “vajadzīga plašāka līdzdalība”, un tāpēc “jāpalielina arī valstu un reģionālā līmeņa ieinteresēto personu un sociālo partneru ieguldījums”. Īpaši ir norādīts, ka ciešāk jāiesaista gan EESK, gan Reģionu komiteja. Šī nepieciešamība palielināt līdzdalību ir atkārtoti minēta vairākkārt, galvenokārt Eiropadomes 2010. gada marta sanāksmes secinājumos un Eiropas Komisijas vadlīnijās par valstu reformu programmu izstrādi, īstenošanu un uzraudzību, kur ir norādīts, ka “būs svarīgi VRP sagatavošanā cieši iesaistīt valstu parlamentus, sociālos partnerus, reģionus un citas ieinteresētās personas, lai uzlabotu līdzdalību stratēģijā”.

4. Eiropas pusgada pieredze

4.1 Stratēģiju “Eiropa 2020” īsteno jau trīs gadus, un daudzas dalībvalstis ir apņēmušas iesaistīt sociālos partnerus un organizēto pilsonisko sabiedrību Eiropas pusgadā un šos partnerus ir iesaistījušas valstu procesos. Tomēr šo apņemšanos praksē īsteno nevienādi un līdzdalības līmeņi ir dažādi, un pat tur, kur šāda apņemšanās ir, partneru patiesās līdzdalības līmenis ir atšķirīgs. Lai arī daudzas dalībvalstis lūdz savus partnerus tām sniegt informāciju un apspriežas ar tiem, šim procesam bieži nav konkrētas ievirzes un, raugoties no tajā iesaistīto viedokļa, var rasties sajūta, ka tas nav strukturēts un tam nav kopējas stratēģijas. EESK un citi ir pauduši īpašas bažas par ļoti īsajiem termiņiem, jo bieži ir tā, ka tie praktiski nedod iespēju pienācīgi apsprieties ar sociālajiem partneriem, pilsoniskās sabiedrības organizācijām vai reģionālajiem un valstu parlamentiem. Šīs problēmas vērojamas ne tikai valstu līmenī; daudzas Eiropas līmeņa organizācijas ir norādījušas, ka būtu jāuzlabo Eiropas pusgada procesi un pārvaldība, kā arī ar stratēģiju “Eiropa 2020” saistītā uzraudzība. Eiropas Parlaments ir izstrādājis politiskus ieteikumus, lai labāk definētu savu lomu un iespējamo ieguldījumu⁽²⁾, un drīzumā ar savām vadlīnijām par šo jautājumu nāks klajā Reģionu komiteja.

4.2 Stratēģijas “Eiropa 2020” koordinācijas komitejas izveide Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai ir devusi iespēju ievērojami koncentrēt savu darbu; tagad Komitejā ir struktūra, ka pārredz visu, kas saistīts ar stratēģiju un priekšlikumiem par to, un tas dod iespēju gūt kopēju ieskatu, nevis tikai saredzēt atsevišķas daļas. Koordinācijas komitejas sanāksmēs regulāri

⁽¹⁾ Tas ir minēts arī Eiropadomes 2011. un 2012. gada pavasara sanāksmes secinājumos.

⁽²⁾ “Cik efektīvs un leģitīms ir Eiropas pusgads? Palielināt Eiropas Parlamenta lomu”, 2011. gads.

piedalās Komisijas pārstāvji un citi dalībnieki. Lai stiprinātu saikni ar dalībvalstīm, koordinācijas komiteja regulāri aicina valstu ekonomikas un sociālo lietu padomes un citas līdzīgas struktūras piedalīties svarīgos Eiropas pusgada posmos, kā arī kopīgi ar pilsoniskās sabiedrības pārstāvjiem rīko vietējā līmeņa pasākumus saistībā ar stratēģiju "Eiropa 2020". Šis darbs ir jāstiprina un jāturpina attīstīt.

4.3 Turklāt tas, ka EESK pulcē kopā valstu ESP un tām līdzīgas struktūras — lai arī ne tikai saistībā ar Eiropas pusgadu un stratēģiju "Eiropa 2020" —, ir devis iespēju gan Komitejai, gan šīm padomēm izstrādāt savu analīzi un izprast stāvokli visā Eiropas Savienībā, kā arī stiprināt gan EESK, gan partneru priekšlikumus.

5. Līdzdalības procesa vērtība un izmantošana

5.1 Ir skaidrs: lai optimizētu Eiropas pusgada ietekmi, jāuzlabo un jāpalielina līdzdalība stratēģijā "Eiropa 2020"; tas dotu labumu pašai stratēģijai un līdz ar to iedzīvotāju labklājībai.

5.2 Eiropas Savienība un tās dalībvalstis bieži norāda uz līdzdalības procesa un organizētās pilsoniskās sabiedrības iesaistes lietderību. Sociālie partneri un plašāka sabiedrība jau ir izveidojuši dažādus procesus un sistēmas; ir lietderīgi gūt skaidrību par to, kāpēc pašreiz tas ir tik svarīgi un kādas priekšrocības varētu radīt labi funkcionējoša sistēma, kas sekmē plašāku līdzdalību. Proaktīvi sadarbojoties ar sociālajiem partneriem un organizētu pilsonisko sabiedrību, var

- efektīvāk izplatīt informāciju visā Eiropas Savienībā un radīt ievērojamu ietekmi;
- panākt plašāku līdzdalību stratēģijās, ja valda uzskats, ka visi ieinteresētie ir iesaistījušies to izstrādē;
- izveidot agrīnās brīdināšanas sistēmu — tā kā pilsoniskās sabiedrības organizācijas un sociālie partneri vietējam līmenim bieži ir daudz tuvāk, tie var nodrošināt sistēmu agrīnai brīdināšanai par mikrotendencēm jau ilgi pirms tam, kad šīs tendences kļūst redzamas valsts vai Eiropas līmenī;
- radīt spēju pārbaudīt idejas un attīstīt risinājumus — nav pārsteidzoši, ka tie, kas vistiešāk saskaras ar attiecīgajām situācijām, bieži var pārbaudīt izmēģinājuma priekšlikumus pirms to pilnīgas īstenošanas praksē un bieži var sniegt ļoti pragmatiskus un efektīvus risinājumus;
- nodrošināt labāku īstenošanu — daudzos gadījumos sociālie partneri un pilsoniskās sabiedrības organizācijas ir tās, kas būs atbildīgas par priekšlikumu praktisku īstenošanu.

6. Īpaši priekšlikumi, kā uzlabot līdzdalību stratēģijā "Eiropa 2020"

6.1 Raugoties uz procesiem, ko līdz šim izmantoja Eiropas un valstu līmenī, EESK uzskata, ka ir daudz jāpaveic un ka šos procesus var pilnveidot, lai attīstītu tādu sistēmu, kas patiesi nodrošinās stabilu partnerību starp Eiropas iestādēm, valstu valdībām, sociālajiem partneriem, pilsoniskās sabiedrības organizācijām, valstu un reģionālajiem parlamentiem un citām ieinteresētajām personām. Daudzviet būs vajadzīgi precīzi orientēti un kopīgi centieni, un sasniegumi nebūs ātri. Tomēr EESK uzskata, ka šādas sistēmas būtu jāattīsta, pakāpeniski veidojot stratēģisku un visaptverošu daudzlīmeņu partnerības procesu, un vienlaikus tuvākā laikā jāīsteno vienkārši pasākumi, lai panāktu uzlabojumus īstermiņā.

6.2 Tomēr vissvarīgāk — EESK aicina visas Eiropas iestādes un valstu valdības atkārtoti paust politisku apņemšanos stratēģijas "Eiropa 2020" īstenošanā regulārāk un sistemātiskāk iesaistīt sociālos partnerus, pilsoniskās sabiedrības organizācijas, valstu parlamentus, vietējās un reģionālās pašvaldības un citas ieinteresētās personas, veidojot pēc iespējas aptverošāku, spēcīgu, dzīvotspējīgu un ilgtspējīgu līdzdalības procesu. Lisabonas līgumā ir uzsvērtā nepieciešamība lēmumu pieņemšanas procesā Eiropas līmenī apspriesties ar pilsonisko sabiedrību. Ja dalībvalstis vēlas vairāk piedalīties un iesaistīties stratēģijā "Eiropa 2020" un Eiropas procesā, tām ir jāievēro tāda pati kārtība un pēc iespējas biežāk jāapspriežas ar ESP un tām līdzīgām struktūrām.

7. EESK

7.1 EESK attiecībā uz saviem uzdevumiem uzskata, ka tai ir būtiski arī turpmāk pievērsties visām stratēģijas "Eiropa 2020" daļām un stratēģiski iesaistīties tajās, lai uzturētu spēju apzināt iespējamās sinerģijas, kas izriet no stratēģijas un atsevišķām tās daļām.

7.2 EESK uzskata, ka stratēģijas "Eiropa 2020" koordinācijas komitejas darbs ir jāturpina un jāattīsta. Koordinācijas komitejai jāturpina pievērsties stratēģijai un tās ietekmei uz sabiedrību kopumā, un tai jāveido iekšējā komunikācija ar EESK locekļiem, kas nav koordinācijas komitejas sastāvā, lai nodrošinātu, ka visi var iepazīties ar koordinācijas komitejas pārskatiem un viedokli.

7.3 EESK uzskata, ka darbam, kas ir pakāpeniski veikts, koordinējot sadarbību starp pastāvošajām ESP un to darbu, ir ļoti pozitīva ietekme, bet to var uzlabot. Daudzas no šīm organizācijām un daudzi to locekļi ir iesaistīti arī stratēģijas "Eiropa 2020" īstenošanā valstu līmenī. EESK uzskata, ka plašāka līdzdalība stratēģijā ir joma, kur ievērojamus rezultātus varētu dot ātri, vienkārši pasākumi. Pēc EESK domām, tai ir vislabākās iespējas kļūt par Eiropas kontaktpunktu valstu ekonomikas un sociālo lietu padomēm un tām līdzīgām struktūrām un it īpaši atbalstīt šo padomju darbu, ko tās veic saistībā ar stratēģiju "Eiropa 2020". EESK aņemas to darīt un sākt šo procesu, lai

vēl vairāk stiprinātu kontaktus un sadarbību, valstu ekonomikas un sociālo lietu padomes un tām līdzīgās struktūras pie pirmās iespējas iesaistot ar stratēģiju "Eiropa 2020" saistītā pasākumā.

8. Tūlītēji pasākumi, lai nodrošinātu īstermiņa pārmaiņas

8.1 EESK īpaši atbalsta prezidentvalsts Kipras nodomu pievērsties tam, lai uzlabotu līdzdalību stratēģijas "Eiropa 2020" īstenošanā, un šim jautājumam veltīt daļu no EPSCO neformālās sanāksmes 2012. gada jūlijā. EESK to pilnībā atbalsta, jo uzskata, kas tas ir spēcīgs sākuma stimuls dalībvalstīm un Eiropas Komisijai vispusīgi apsvērt to, kā tās var uzlabot savu darbu.

8.2 EESK aicina dalībvalstis precizēt valstu līmenī to, kuras to struktūras ir atbildīgas par attiecīgajiem stratēģijas "Eiropa 2020" pasākumiem, un precizēt attiecības starp aģentūrām, kas ir atbildīgas par valstu reformu programmu koordinēšanu vai uzraudzību, un aģentūrām, kas ir atbildīgas par praktisko īstenošanu. Pat vienkārši precizējumi katrā dalībvalstī dotu iespēju dalībniekiem sadarboties ar attiecīgajām struktūrām un panākt labākus rezultātus.

8.3 EESK uzskata, ka ikvienam būtu skaidrība par to, kas notiek, kāpēc notiek un kā notiek, ja pilnībā pārredzami būtu gan katrā dalībvalstī izmantotie līdzdalības veidi, gan arī apraksti par procesiem un instrumentiem, ko valdības nodomājušas izmantot.

8.4 EESK uzskata, ka Eiropas Komisijai un dalībvalstīm steidzami jāpārskata dažādu ar Eiropas pusgadu saistīto pasākumu laika grafiks. Gandrīz visas ieinteresētās personas ir norādījušas, ka pastāvošajās struktūrās visnozīmīgākā problēma ir tā, ka nav pietiekami laika, lai sniegtu pārdomātas atbildes vai pienācīgi apspriestu attiecīgos jautājumus. Dalībvalstīm steidzami jāpārskata pašreizējie termiņi un jāapsver, kā tos noteikt piemērotākus.

8.5 EESK pārliciecināši mudina vietējās un reģionālās pašvaldības padziļināt savu līdzdalību stratēģijas "Eiropa 2020" īstenošanas gaitā gan attiecīgās valsts, gan tieši ES līmenī. Lielisks pasākums virzībā uz minēto mērķi ir Reģionu komitejas Stratēģijas "Eiropa 2020" īstenošanas uzraudzības foruma izveidošana. EESK uzskata, ka valstu valdībām būtu jāatbalsta šāda lielāka līdzdalība. Vietējo un reģionālo pašvaldību ieskatī par attīstību vietējā līmenī un iespējamiem lietojumiem ir galvenais, kas būtu jāņem vērā, lai stratēģija "Eiropa 2020" spētu pilnībā izvērst savu potenciālu.

9. Attīstīt ilgtermiņa visaptverošu līdzdalības procesu stratēģijas "Eiropa 2020" īstenošanā

9.1 EESK uzskata, ka jau ir izveidoti ļoti lietderīgi modeļi spēcīgu pastāvīga dialoga struktūru veidošanai. Komiteja uzskata, ka Eiropas Padomes izstrādātais "Labas prakses kodekss sabiedrības līdzdalībai lēmumu pieņemšanā" ⁽³⁾ piedāvā ļoti labu

sistēmu un principu kopumu, ko var izmantot stratēģijā "Eiropa 2020". Izmantojot šādus principus, ES un dalībvalstis pakāpeniski varēs diskusijas orientēt uz dažādām grupām, sākot no zema līdzdalības līmeņa grupām, kur galvenais ir **informēšana**, pēc tam pievērsoties atklātām **konsultācijām** un dalībnieku savstarpējā dialoga attīstīšanai, un visbeidzot attīstot patiesu **partnerību** — tie ir četri nozīmīgākie soļi kodeksā izklāstītajā līdzdalības procesā. EESK uzskata, ka stratēģijas "Eiropa 2020" procesā vajadzētu pakāpeniski sākt iesaistīt visas šīs grupas. Kodeksā ir minēti arī vairāki ļoti lietderīgi instrumenti, ko varētu piemērot stratēģijas "Eiropa 2020" procesā.

9.2 Dalībvalstu pilsoniskā sabiedrība būtu jāiesaista visā Eiropas pusgadā. Viens svarīgs pasākums **izstrādes** posmā ir valstu reformu programmu sagatavošana. Lai sniegtu ieguldījumu programmu izstrādē, dalībvalstīs jāveido plašs un vairāk uz sadarbību orientēts dialogs ar sociālajiem partneriem un organizētu pilsonisko sabiedrību. Šiem dalībniekiem ir ne tikai zināšanas, ko var izmantot mērķu noteikšanā un programmu un stratēģiju izstrādē tādās jomās kā nodarbinātība, izglītība un sociālā iekļaušana; tie ir arī galvenie atbildīgie par šo stratēģiju īstenošanu.

9.3 Cits svarīgs Eiropas pusgada pasākums ir konkrētu ieteikumu katrai dalībvalstij publicēšana un pārskatīšana. Eiropas sociālie partneri un organizētā pilsoniskā sabiedrība jāinformē par ieteikumiem katrai dalībvalstij un ar tiem jāapspriežas par šiem jautājumiem. Tāpēc laika grafiks ir būtisks, lai organizēto pilsonisko sabiedrību varētu jau agrīnā posmā iesaistīt nākamiem posmiem paredzētās turpmākās politikas izstrādē.

9.4 EESK iepriekšējos atzinumos ir ierosinājusi veikt salīdzinošo novērtēšanu, lai **noteiktu sasniegumus** stratēģijas "Eiropa 2020" īstenošanā. Valstu ESP vai tām līdzīgas struktūras analizē un nosaka savus prioritāros kritērijus, izmantojot statistikas datus, kas ir brīvi pieejami Eurostat tīmekļa vietnē. Dažas ESP jau šo pieeju izmanto, un citu valstu padomes būtu jārosina iesaistīties šajā procesā. Izmantojot šādu salīdzinošo novērtēšanu, ieinteresētās personas pastāvīgi uzrauga reformu īstenošanu. Tas ir lietderīgs ieguldījums valstu reformu programmu pārskatīšanā.

9.5 Jāīsteno pasākumi, lai aktivizētu debates par stratēģijas "Eiropa 2020" īstenošanu dalībvalstīs, un valdībām jāizstrādā mehānismi, kas dod iespēju efektīvāk **iegūt informāciju par to, kāda ietekme** ir plašākam pilsoniskajam un sociālajam dialogam ar stratēģiju saistītos jautājumos. Šajā sakarā pilsoniskās sabiedrības ieguldījumam turpmākajos pasākumos var būt īpaša vērtība. Būtu lietderīgi organizēt regulāras konferences dalībvalstīs, iesaistot visas ieinteresētās personas, kā arī rīkot atklātas uzklaušanās Parlamentā, lai iepazīstinātu ar valstu reformu programmām.

9.6 Pastāv pretruna starp to, ka Eiropas iestādes aizvien vairāk apzinās nepieciešamību apspriesties ar organizēto pilsonisko sabiedrību, un grūtībām, ar ko pašreiz saskaras vairums valstu ESP un tām līdzīgu struktūru. Šīs organizācijas visbiežāk finansē no valsts budžeta. Daudzās dalībvalstīs budžeti ir samazināti. Tāpēc valstu ekonomikas un sociālo lietu padomes vai

⁽³⁾ http://www.coe.int/t/ngo/code_good_prac_en.asp.

tām līdzīgas struktūras ir spiestas orientēties tikai uz valsts mēroga prioritātēm un samazināt līdzdalību Eiropas līmenī. Eiropas iestādēm vajadzētu apsvērt, kā varētu atbalstīt šīs organizācijas un tām palīdzēt, vismaz tik daudz, lai tās varētu sniegt ieguldījumu Eiropas pusgadā.

9.7 Tā kā būtu īpaši lietderīgi izveidot galveno kontaktpunktu sadarbībai ar valstu ESP un tām līdzīgām struktūrām, Eiropas Komisija varētu apsvērt iespēju sniegt atbalstu Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un tai uzticēt uzdevumu vismaz vienreiz gadā organizēt konferenci ar visām valstu ESP vai tām līdzīgām struktūrām, rūpīgi izraugoties tās norises laiku, lai konference iekļautos Eiropas pusgadā. Konferences mērķis būtu apspriest Eiropas pusgadu, stratēģiju "Eiropa 2020" un ESP ieguldījumu un paraugpraksi šajā jomā.

10. Ieinteresētās personas

10.1 EESK uzskata, ka arī ieinteresētās personas varētu atkārtoti paust apņemšanos iesaistīties stratēģijas "Eiropa 2020" īstenošanā. Uzskatot, ka galvenā atbildība gulstas uz dalībvalstīm un ka tām ir jāpārskata partneru iesaistes procesi, ieinteresētās personas varētu aktīvāk savstarpēji dalīties pieredzē un ar lielāku uzticēšanos tieši sadarboties ar Eiropas iestādēm un valstu valdībām. Turklāt, lai gan valdībām steidzami jāpārskata procesu laika grafiks, ieinteresētajām personām vajadzētu pašām labāk sagatavoties Eiropas pusgada posmiem.

11. Konkrēti priekšlikumi saistībā ar nodarbinātību, nabadzību un sociālo atstumtību

11.1 ES prezidentvalsts Kipra savā pieprasījumā EESK ir norādījusi, ka īpaši nepieciešams ieguldījums pilsoniskās sabiedrības labākai iesaistīšanai politikas pasākumu īstenošanā un uzraudzībā tādās jomās kā nabadzība un sociālā atstumtība. EESK uzskata, ka iesaistīto personu līdzdalība strukturētā un regulārā dialogā — gan ES, gan valstu līmenī — izšķiroši ietekmē iespējas rast efektīvus risinājumus šajās politikas jomās.

11.2 Ir svarīgi veicināt **partnerības sadarbību** (angļu val. — *stakeholder approach*) un strukturēto dialogu ar pilsoniskās sabiedrības pārstāvjiem par politikas veidošanu, īstenošanu un uzraudzību saistībā ar darbu, ko veic platforma cīņai pret nabadzību un sociālo atstumtību. Nabadzības un sociālās atstumtības jomā bieži vien tieši pilsoniskās sabiedrības dalībnieki ir tie, kas pirmie pamana tendences un norises sabiedrībā un pievērš tām uzmanību. Viņu mērķtiecīgais darbs, iestājoties par lietotāju perspektīvu un profilaksi, taču arī inovatīvu pakalpojumu attīstīšana un īstenošana šo mērķgrupu labā sniedz vērtīgas atziņas un pieredzi, kas noder stratēģiskajam darbam cīņā ar nabadzību un sociālo atstumtību. Šai sakarā EESK vēlas uzsvērt sociālās

ekonomikas un nevalstisko organizāciju stratēģisko nozīmi, kas vērsta uz nabadzības mazināšanu, jaunu darbavietu radīšanu un tādu pakalpojumu attīstīšanu, kas radošā veidā apmierina sabiedrības vajadzības.

11.3 Ir būtiski šajās politikas jomās pieminēt tā dēvētos valstu sociālos ziņojumus (angļu val. — *National Social Reports*), kas papildina valstu reformu programmas un ko izstrādā Sociālās aizsardzības komiteja (angļu val. — *Social Protection Committee*). Šajā ziņojumā, kas balstās uz atklātās koordinācijas metodi, tiek vērtēta stratēģijas "Eiropa 2020" sociālā dimensija. Šajos ziņojumos, pamatojoties uz gada izaugsmes stratēģiju, tiek apzinātas vissteidzamāk nepieciešamās reformas un ierosināti priekšlikumi konkrētiem pasākumiem. Ļoti svarīgi ir izstrādāt procesu, lai efektīvākā veidā **iesaistītās personas iesaistītu valstu sociālo ziņojumu izstrādē**, kas šobrīd nenotiek pietiekamā apmērā, kā arī tās labāk iesaistītu valstu reformu programmās. Ļoti būtiski ir stiprināt atklātās koordinācijas metodi sociālās aizsardzības jomā, šai ziņā par izejas punktu ņemot valstu integrētās stratēģijas, lai panāktu ciešāku saikni ar Eiropas platformu cīņai pret nabadzību.

11.4 Saistībā ar ES līmenī **ik gadu notiekošo pasākumu cīņai pret nabadzību un sociālo atstumtību** valstu līmenī jāriko attiecīga uzklaušanās sanāksme sadarbībā ar valsts sektoru, nabadzības skartajām personām, nevalstiskajām organizācijām, sociālās ekonomikas apvienībām, sociālajiem partneriem un citiem pilsoniskās sabiedrības dalībniekiem nolūkā kopīgi apzināt šajās jomās sasniegto progresu un esošos trūkumus, kā arī izstrādāt ieteikumus reformām. Minētajam būtu jānotiek vienlaicīgi ar valstu reformu programmu izstrādi.

11.5 Arī **aktuālās dialoga sanāksmes un konsultācijas** par konkrētiem jautājumiem būtu jāplāno laikus, lai ieinteresētās personas varētu paziņot par savu vēlmi piedalīties. Partnerības sadarbības ietvaros būtu jāveic arī izvērtējums par gada izaugsmes pētījuma sociālo ietekmi un sasniegto progresu.

11.6 Valstu reformu programmas un valsts mērķu noteikšana ir galvenie elementi centienos īstenot stratēģiju "Eiropa 2020", kā arī politiskās stratēģijas nabadzības mazināšanai. Svarīgi ir panākt **precīzu nabadzības mērķa pozicionēšanu**, iekļaujot grupas, kas ir pakļautas nabadzības un kumulatīvās sociālās atstumtības riskam, lai nodrošinātu, ka stratēģijas un reformas patiešām ir vērstas uz šīm grupām. Šai sakarā būtiska nozīme ir pilsoniskās sabiedrības dalībnieku līdzdalībai un partnerībai, jo tieši viņi bieži vien laikus atklāj jaunas riska grupas un apzina pieaugošus riskus attiecībā uz marginalizētām grupām.

Briselē, 2012. gada 12. jūlijā

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētājs

Staffan NILSSON